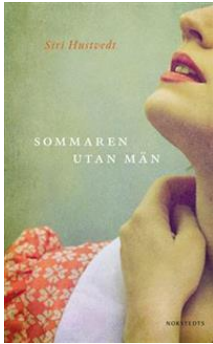

LÄSTIPS FÖR VUXNA

APRIL - MAJ - 2018

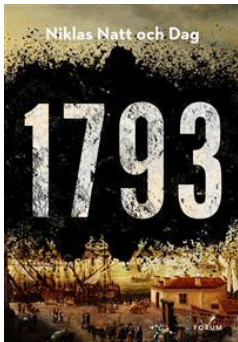
Romaner

Sommaren utan män / Siri Hustvedt

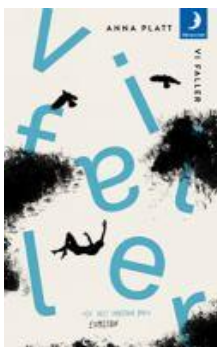
Sommaren utan män handlar om poeten Mia som blir lämnad av maken sedan trettio år. Han säger visserligen att han bara vill ha en paus, men han har träffat en betydligt yngre kvinna. Boken igenom kallas kvinnan för "pausen", man får aldrig veta hennes namn. Första meningen i boken lyder: "En tid efter det att han hade yttrat ordet paus blev jag galen och hamnade på sjukhus". Det är inte många böcker som kan stoltsera med en så bra första mening. Den och greppet att aldrig nämna den andra kvinnan vid namn är bara några exempel som gör romanen till så mycket mer än en rak berättelse. Efter sjukhusvistelsen åker Mia till sin 87-åriga mamma och umgås med henne och hennes väninnor. Hon håller också en poesikurs för tonårsflickor. Relationen med den åldrande mamman, relationen med dottern och relationer mellan tonårsflickorna hon undervisar är bara några av alla möten som behandlas under denna sommar utan män. En läsvärd roman som man genast vill läsa igen för att undersöka alla litterära trådar som finns i berättelsen. Det är däremot inget man tvunget måste känna till, det går utmärkt att läsa den rakt av. /KL

1793 / Niclas Natt och Dag

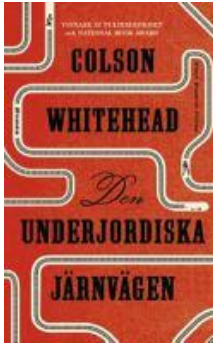
En deckare som utspelar sig i Stockholm i slutet av 1700-talet, men skriven i nutid – kan det funka? Några varningsklockor ringde innan jag började läsa. Denna typ av böcker tenderar ofta att bli kostymdraman späckade med detaljer som författaren lägger in för att visa att hen är påläst. Därtill ett språk som inte känns trovärdigt. Det visar sig dock att oron var obefogad. Författaren, som för övrigt är debutant, har lyckats riktigt bra med såväl språk som miljöbeskrivningar. Levnadsförhållandena som beskrivs gör läsaren påmind om 1700-talets klassklyftor och vilket gränslöst elände många levde i. Vår ofta romantiska syn på 1700-talet stämmer inte överens med vardagen för dåtidens stockholmare. Som deckare betraktad så är 1793 riktigt spännande och den har som pendang till genrerna *Nordic noir* och *Stockholm noir* fått sin egen genre – *Bellman noir*. /CB

Vi faller / Anna Platt

I juni 1992 störtar ett JAS-Gripenplan under en testflygning vid SAAB:s flygfält i Jönköping. Denna händelse är upptakten till romanen som egentligen består av fem löst sammanhållna noveller om fem livsöden. Det som håller ihop novellerna är platsen och tiden men också flygolyckan med JAS-planet som påverkar eller berör på ett mer eller mindre direkt sätt de olika personernas liv. Berättelserna handlar alla om längtan, saknad och sorg: JAS-piloten Kåre är besviken på livet och är den som kraschar planet, Marie-Louise har blivit lämnad av sin pojkvän, Monica har precis fått ett cancerbesked och tänker tillbaka på sitt liv och en försummad mor-dotter-relation, Elis bor på äldreboende och tänker tillbaka på kvinnan han älskat men aldrig fick och tonårsflickan Ida sörjer sin döda mamma. Styrkan ligger i det vardagligt mänskliga och har en hög igenkänningsfaktor. Anna Platt är manusförfattare och skribent och detta är hennes debutroman. En fin läsupplevelse! /LF

Den underjordiska järnvägen / Colson Whitehead

En läsvärd och viktig roman om slaveriets och rasismens USA. Huvudpersonen är den 16-åriga flickan Cora som är slav på en bomullsplantage i sydstaten Georgia. Hon lever under vidriga förhållanden och för att överleva och försöka få ett anständigt liv flyr hon norrut via den underjordiska järnvägen. Det blir ett plågsamt fläckande för Cora mellan mer eller mindre rasistiska samhällen på hennes väg norrut och hon jagas hela tiden av snikna, blodtörstiga slavjägare.

Titeln syftar på den järnväg som i verkligheten var ett slags nätverk av modiga amerikaner som riskerade sina egna liv för att hjälpa förrymda slavar från de stora plantagerna i söder till en bättre tillvaro i norr, men i romanen har den förvandlats till en bokstavlig underjordisk järnväg som

löper från söder till norr.

Romanen, som har belönats med både Pulitzerpriset och National Book Award, kommer att filmatiseras som en TV-serie i åtta delar och regissören är Barry Jenkins som också har gjort filmen *Moonlight*. /LF

Biografier

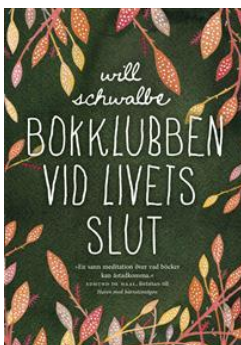
Hur jag lärde mig förstå världen : memoarer / Hans Rosling med Fanny Härgestam

Hans Rosling, professor i internationell hälsa, avled våren 2017 men hann som tur var skriva sina memoarer innan dess. Och det gjorde han med den äran! Boken är rolig att läsa, full av berättarglädje och dramatik, och genomsyras av Roslings ivriga och vetgiriga humanism. Han var en mycket pedagogisk, rolig, envis och underfundig folkbildare. Denne världskände föredragshållare hade en ovanlig förmåga att kunna presentera statistik på ett tydligt sätt. Han ville visa att tillståndet i världen över lag ständigt förbättras på viktiga områden som fattigdom, barnadödlighet och folkhälsa. Utvecklingen går framåt och domedagen är inte så nära som man tror, det menade i alla fall Rosling att han kunde visa med fakta. Att folk har så svårt att ta till sig dessa siffror

beror enligt Rosling på hårt ingrodda förutfattade meningar som har sina rötter i kolonialismen, i-land kontra u-land och ett allmänt vi-och dom-tänkande. Men det ska nog gå att få folk att fatta!. Det är en lång klassresa vi får ta del av, från mormoderns fyraåriga grundskola till Roslings professorstitel på bara tre generationer. Det är också en mängd berättelser från de länder där han arbetade med folkhälsofrämjande insatser under årtionden. Rosling anser att det är han som sitter inne med fakta, det är han som har förstått världen till skillnad från andra. Samtidigt lyckas han undvika självgodhet och är snarare ödmjuk inför alla de ögonöppnande människor som han mött på vägen – inte minst ett antal starka och kloka afrikanska kvinnor. En läsvärd bok, på många sätt! **Lz Rosling** 2017 /LJ

Bokklubben vid livets slut / Will Schwalbe

En sann berättelse om Will som är förläggare och hans mamma Mary Anne som är döende i cancer. De har alltid pratat om böcker de läst, men nu blir det mer intensivt och ett sätt att bearbeta de känslor som uppstår när man vet att en snart är borta. I slutet av boken finns en lista över alla böcker som diskuterats. Det är högt och lågt, även böcker som fanns med som högläsning när Will var barn och de böcker mamman läste som ung tas upp. Det är en ömsint hyllning till en älskad mamma och till livet självt och hur det kan berikas av böcker.

Lz Schwalbe 2013 /KL

Facklitteratur

Endometrios: mensvärken från helvetet / Hulda Andersson

Det är inte så länge man hört talas om endometrios, en kronisk sjukdom som är kopplad till livmodern. Diagnosen kan vara svår att ställa, och många i sjukvården har dåliga kunskaper om den. Och kvinnorna själva har inte heller vetat om att den finns. Mensvärk har väl alla, och för en del är det tydligen lite tuffare, so what? Men nyligen gick Socialstyrelsens nationella riktlinjer för endometrios ut på remiss, vilket är en seger för de ca 200 000 svenska kvinnor som lever med sjukdomen. Kvinnor i fertil ålder kan drabbas av endometrios och sjukdomen är livslång.

Endometrios innebär att celler från livmoderns slemhinna kommit på vift och satt sig till exempel i bukhålan, och när menssen kommer får man blödningar även utanför livmodern, med inflammationer och svår smärta som följd. Sjukdomen kommer ofta i skov och det finns ingen riktigt välfungerande behandling. Har man tur kan man lindra med hormonbehandling och värktabletter, men om man gått för länge utan att få rätt diagnos kan man få kronisk smärta, vilket förstås är oerhört handikappande. De drabbade kan knappt företa sig något när smärtan slår till, så endometrios orsakar stora problem både praktiskt och känslomässigt. Det är lätt att deppa ihop när smärtan tar över: hur ska min framtid bli? Kommer jag någonsin att klara min utbildning, kommer jag att kunna jobba heltid, vågar jag någonsin göra upp planer för semestern, kommer mina vänner att tröttna på att jag sällan orkar träffas, måste det göra så ont att ha sex, kommer jag att kunna få barn?

Hulda Andersson har skrivit om livet med endometrios för att sprida kunskap och förståelse om vad sjukdomen innebär. Hon låter en rad kvinnor berätta om sina upplevelser och man förstår att variationen är stor. Somliga har kolossala problem, andra har det bara väldigt jobbigt. Med ökad insikt om hur endometrios yttrar sig kan vi bättre förstå, respektera och hjälpa kvinnor så att de åtminstone slipper drabbas av kronisk smärta och förhoppningsvis får ett välfungerande liv, trots sjukdomen. Boken är välskriven, informativ och intressant och en bra utgångspunkt för att äntligen börja tala riktigt högt om denna mycket besvärliga kvinnosjukdom.

Vga 2017 / LJ

